

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Využití zkušenostního učení v hodinách náboženství

Autor práce: Tereza Hemerová

Posudek vypracoval: Tomáš C. Havel, Dr. theol.

Datum: 4. 5. 2021

Zkušenostní učení je důležitým tématem náboženského vzdělávání. Bývá opakovaně kriticky reflektováno a promyšleno jak vzhledem k jeho možnostem tak vzhledem k jeho limitům. Téma práce tedy shledávám jako odpovídající aktuálnímu náboženskopedagogickému vzdělávacímu diskurzu. Tvrzení autorky, podle kterého „si troufá tvrdit, že toto propojení je ještě velice málo probádané“ (s. 5) bych si však dovolil oponovat. Platit by mohlo možná o kontextu českého prostředí.

Cíl práce, formuluje autorka takto: „zamyslet se nad tím, jaké změny přináší metoda zkušenostního učení do hodin náboženství.“ (s. 5) Otázkou je přitom, zda se v případě zkušenostního učení jedná o metodu v didaktickém smyslu slova nebo o koncept, který uplatňuje celou škálu konkrétních didaktických metod.

V obsáhlejší teoretické části (s. 7-31) staví studentka svou argumentaci vzhledem k pojmům zkušenostní učení, náboženská pedagogika a biblické příběhy.

V praktické části (s. 32-37) představuje návrh dvou hodin s tématy Noemova archa a Útěk do Egypta.

Užití pojmu zkušenostního učení autorkou by si zasloužilo lepší porozumění. Ukazuje na to častá záměna pojmů „zkušenost“ a „zážitek“ a tvrzení jako „pokud tuto zkušenost zažijí a dodrží se všechny kroky zkušenostního učení, nebudou příště zaskočení a budou vědět, jak se zachovat“ (s. 5), „zároveň náš další zážitek bude vycházet ze zkušenosti“ (s. 7) nebo seznámit děti „s nadcházející aktivitou, při které použijeme metodu zkušenostního učení (s. 34).

Ani porozumění pojmu náboženská pedagogika autorkou nenabízí uspokojivou odpověď. Ačkoliv sleduje především výuku předmětu náboženství, najdeme v práci najednou řeč o předškolním vzdělávání (s. 19), jasné není, proč se autorka poměrně široce rozepisuje o metodách, pod které zahrnuje formy vyučování (s. 21-24), případně didaktické principy (s. 24).

V kapitole o biblických příbězích uvádí autorka některé metody biblické práce, které však jsou jako takové zamýšleny pro dospělé a vhodnost jejich užití pro práci se skupinou dětí není vzhledem k nárokům na konkrétní dílčí kompetence bezproblémová.

Praktická část práce s nabídkou dvou návrhů vyučovacích hodin je velmi stručná s ohledem na nemožnost hodiny realizovat a případně tak udělat zkušenosti vedoucí k revizi a úpravě. Na stranách 32 a 35 si autorka nejprve určí cíle hodiny a pak k nim „vybere vhodný biblický příběh“. Nemělo by toto však být opačně, má-li zůstat z křesťanského hlediska biblický text biblickým textem, tedy neměla by být na počátku autorčina práce s biblickým textem a pojmenování jeho témat, aby mohly být následně formulovány cíle hodiny? Domnívám se také, že by autorce praktická zkušenost ukázala, že číst dětem poměrně náročný a obsáhlý text

(s. 32-33) bude asi nad jejich možností porozumění a soustředění, mají-li to být děti ve věku 8-11 let. (s. 33)

Jak souvisí faktické třídění obrázků zvířat dětmi ve skupinách s tím, co jim má být činností zprostředkováno, totiž „zažití pocitu záchrany“? (s. 34) Proč, když chceme pracovat s biblickým textem, máme velice volně převyprávět události o útěku do Egypta? (s. 35-36)

Jak pomáhá aktivita svázání rukou dětem k sobě a následné překonávání překážkové dráhy k porozumění biblickému textu o útěku do Egypta? (s. 37)

Po formální stránce práce odpovídá obvyklým standardům a to jak vzhledem k jejímu členění, tak vzhledem k citacím a odkazům na literaturu. Součástí je i příloha.

Návrh otázky pro obhajobu:

V práci na straně 25 píšete: „Člověk potřebuje výchovu. Aby se mohlo stát dítě uvědomělou a odpovědnou osobou, je zapotřebí právě výchovy, jež zahrnuje i náboženskou výchovu.“ Uměla byste zdůvodnit proč a případně jak je to zohledněno ve vaší práci?

Co dělá ve vnímání dětí biblický text biblickým textem na rozdíl např. od pohádky, jak píšete na straně 26?

Závěrečný výrok:

Bakalářská práce splňuje po obsahové i formální stránce dané požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení na základě posouzení práce: dobré (3)

V Českých Budějovicích, dne 4. 5. 2021

Tomáš C. Havel
oponent práce